

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De loco, & alijs quæ pertinent ad apparatus huius celebrationis. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

Vtrum oporteat hoc sacramentum celebrari in domo, & vasis sacris?

506

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod non oporteat hoc sacramentum celebrari in domo, & vasis sacris. Hoc enim sacramentum est representativum Dominicæ passionis. Sed Christus non est passus in domo, sed extra portam civitatis, secundum illud Hebr. ult. Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Ergo videtur, quod hoc sacramentum non debeat celebrari in domo, sed magis sub dio.

4. d. 13. q.
1. ar. 2. q.
5. & d. f.
24. q. 2. a.
2. ad 9.

¶ 2 Præterea, In celebratione huius sacramenti debet ecclesia imitari morem Christi & Apostolorum. Sed domus, in qua primo Christus hoc sacramentum confecit, non fuit consecrata: sed fuit quoddam commune cœnaculum, à quodam patrefamilias præparatum, vt habetur Luca 22. Legitur etiã Act. 2. quod Apostoli erant perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panẽ, & sumebant cibũ cũ exultatione. Ergo nec modo oportet domos esse consecratas, in quibus hoc sacramentũ celebratur.

¶ 3 Præterea, Nihil frustra in ecclesia fieri debet, quæ Spiritu sancto gubernatur. Sed frustra videtur adhiberi consecratio ecclesiæ, vel altari, & huiusmodi rebus inanimatis, quæ non sunt susceptiue gratiæ, vel spiritualis virtutis. Inconuenienter igitur huiusmodi consecrationes in ecclesia fiunt.

¶ 4 Præterea, Solum diuina opera debent recoli cum quadam solemnitate: secundum illud Psal. 91. In operibus manuum tuarum exultabo. Sed ecclesia vel altare opere humano consecratur, sicut & calix & ministri, & alia huiusmodi: sed horum consecrationes non recoluntur cebriter in Ecclesia. Ergo neque consecratio ecclesiæ vel altaris, cum solemnitate recoli debet.

¶ 5 Præterea, Veritas debet respondere figuræ. Sed in veteri testamento, quod gerebat figuram, noui,

noui, non fiebat altare de lapidibus sectis. Dicitur enim Exod. 20. Altare de terra facietis mihi: quod si altare lapideum feceris mihi, non edificabis illud de sectis lapidibus. Exod. etiam 27. mandatur fieri altare de lignis Sethim vestitis ære, vel etiam auro, ut habetur Exod. 25. Ergo videtur inconuenienter obseruari in Ecclesia, quod altare fiat solum de lapide.

¶ 6 Præterea, Calix cum patena representat sepulchrum Christi, quod fuit excisum in petra, ut in Euangelijs habetur. Ergo calix debet de petra fieri, & non solum de argento vel auro vel stanno.

¶ 7 Præterea, sicut aurum pretiosius est inter materias vasorum, ita panni serici pretiosiores sunt inter alios pannos. Ergo sicut calix fit de auro, ita pallæ altaris debent de serico fieri, & non solum de panno lineo.

¶ 8 Præterea, dispensatio sacramentorum, & ordinatio eorundem ad ministros ecclesiæ pertinet, sicut dispensatio rerum temporalium subiacet ordinationi principum secularium: vnde & Apostolus dicit 1. Corint. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Sed si circa dispensationem rerum temporalium aliquid fiat contra statuta principum, habetur irritum. Ergo si hæc quæ dicta sunt *, conuenienter sunt statuta per prælatos ecclesiæ, videtur quod sine his corpus Christi confici non possit. Et sic videtur sequi, quod verba Christi non sunt sufficientia ad hoc sacramentum conficiendum: quod est inconueniens. Non ergo videtur conueniens fuisse, quod hæc circa celebrationem huius sacramenti statuerentur.

SED contra est, quod ea quæ per Ecclesiam statuantur, ab ipso Christo ordinantur, qui dicit Matth. 18. Vbicumque fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

R E-

*Dicta in
tit. & in
arg.*

RESPONDEO dicendum, quod in his quæ circumstant hoc sacramentum, duo considerantur. Quorum vnum pertinet ad representationem eorum, quæ circa Dominicam passionem sunt acta. Aliud autem pertinet ad reuerentiam huius sacramenti, in quo Christus secundum veritatem continetur, & non solum in figura. Vnde & consecrationes adhibentur his rebus, quæ veniunt in usum huius sacramenti: tum propter sacramenti reuerentiam, tum ad representandum effectum sanctitatis, quæ ex passione Christi provenit, secundum illud Hebr. vlt. Iesus vt sanctificaret per suum sanguinem populum, &c.

Ad primum ergo dicendum, quod regulariter hoc sacramentum celebrari debet in domo, per quam significatur Ecclesia: secundum illud 1. Timoth. 3. Vt scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesia Dei viui. Extra Ecclesiam enim non est locus veri sacrificij: vt Augustinus dicit*. Et quia ecclesia non erat concludenda sub finibus gentis Iudaicæ, sed erat in vniuerso mundo fundanda: ideo passio Christi non est celebrata intra ciuitatem Iudæorum, sed sub dio: vt sic totus mundus se haberet ad passionem Christi, vt domus. Et tamen, vt dicitur de consecr. † dist. 1. cap. Concedimus, in itinere positus, si Ecclesia defuerit, sub dio, seu in tentorio, si tabula altaris consecrata, cæteraque sacra mysteria ad id officium pertinentia, ibi affuerint, missarum solemnitas celebrari concedimus.

*in li. sēs.
quæ ex
August.
descripta
sunt, c.
15. to. 3.
in fin.
† de consecr.
d. 1. c. Cō-
cedimus,
in med. il-
lius.*

Ad secundum dicendum, quod domus, in qua hoc sacramentum celebratur, Ecclesiam significat, & ecclesia nominatur. Conuenienter tamen consecratur: tunc ad representandam sanctificationem, quam ecclesia consecuta est per passionem Christi: tum etiam ad significandam sanctitatem, quæ requiritur in his, qui hoc sacramentum suscipere debent. Per altare autem significatur ipse Christus: de quo dicit

dicit Apost. Hebr. ult. Per ipsum offerimus hostiam laudis Deo. Vnde & consecratio altaris significat sanctitatem Christi: de qua dicitur Lucæ primo, Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei.

De conf. d. 1. c. altaria in 2. Vnde de consecratione distinct. 1. dicitur *, Altaria placuit non solum vnctione chrisimatis, sed etiam sacerdotali benedictione sacrari. Et ideo regulariter non licet celebrare hoc sacramentum nisi in domibus consecratis. Vnde sicut habetur de consecratione,

De cōf. d. 1. c. Nullus presbyter. distinct. prima, Nullus presbyter missas celebrare præsumat, nisi in consecratis ab Episcopo locis. Propter quod etiam quia Pagani non sunt de ecclesia, nec alij infideles: ideo eadem distinctione legitur *, Ecclesiam, in qua mortuorum cadauera infidelium sepeliuntur, sanctificare non licet: sed si apta videtur ad consecrandum, inde euulsis corporibus, & rasis parietibus vel tignis eius loci, reedificetur: sed si hæc consecrata prius fuerit, missas in ea celebrare licet, tamen si fideles fuerunt, qui in ea sepulti sunt. Propter necessitatem tamen potest hoc sacramentum peragi in domibus non consecratis, vel violatis: sed tamen de consensu Episcopi.

De conf. d. 1. c. Ecclesiam. Vnde in eadem distinctione legitur *, Missarum solemnia non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permiserit, celebranda esse censemus. Non tamen sine altari portatili per Episcopum consecrato. Vnde in eadem distinct. legitur *, Concedimus si ecclesiæ fuerint incensæ vel combustæ in Cappellis cum tabula consecrata, missas iterum celebrari. Quia enim sanctitas Christi fons est totius Ecclesiasticæ sanctitatis, ideo in necessitate sufficit ad peragendum hoc sacramentum, altare sanctificatum. Propter quod etiam numquam ecclesia sine altari consecratur: tamen sine ecclesia quandoque consecratur altare cum reliquijs Sanctorum, quorum vita abscondita est cum Christo in Deo.

De conf. d. 1. c. Missarum. Vnde in eadem distinctione legitur *, Placuit ut altaria, in quibus nullum corpus, aut reliquie Martyris

Ead. d. 1. de conf. c. 28. Concedimus, ex conc. Triburiensi.

De conf. d. 1. c. Placuit.

conditæ probantur, ab Episcopis, qui eisdem locis præsent, si fieri potest, evertantur.

Ad tertium dicendum, quòd ecclesia, & altare, & alia huiusmodi inanimata, consecrantur, non quia sint gratiæ susceptiua, sed quia ex consecratione adipiscuntur quandam spiritualem virtutem, per quam apta redduntur diuino cultui: vt scilicet homines deuotionem quamdam exinde percipiant, vt sint paratiores ad diuina, nisi hoc propter reuerentiam impediatur. Vnde & secundi Machabæorum tertio dicitur, Verè Dei virtus quædam est in loco: nam ipse qui habet in cælis habitationem, visitor & adiutor est loci illius. Et inde est, quòd huiusmodi ante consecrationem emundantur & exorcizantur: vt exinde virtus inimici pellatur. Et eadem ratione ecclesiæ, quæ sanguinis effusione, aut cuiuscumque semine pollutæ fuerint, reconciliantur: quia per peccatum ibi commissum, apparet ibi aliqua operatio inimici. Propter quod etiam in eadem distinctione legitur *, Ecclesias Ariano-
rum vbicumque inueneritis catholicas, eas diuinis precibus & operibus absque vlla mora consecrate. Vnde & quidam probabiliter dicunt, quòd per ingressum ecclesiæ consecratæ homo consequitur remissionem peccatorum venialium, sicut & per aspersionem aquæ benedictæ: inducentes quod in Psalmo 84. dicitur, Benedixisti Domine terram tuam, remisisti iniquitatem plebis tuæ. Et ideò propter virtutem, quæ ex consecratione ecclesiæ acquiritur, consecratio ecclesiæ non iteratur. Vnde in eadem distinctione ex concilio Nicæno legitur *, Ec-
clesijs semel Deo consecratis, non debet iterum consecratio adhiberi, nisi aut ab igne exustæ, aut sanguinis effusione, aut cuiusque semine pollutæ fuerint: quia sicut infans à qualicumque sacerdote in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti semel baptizatus, non debet iterum baptizari; ita nec locus Deo dicatus, est iterum consecrandus, nisi propter cas-

*De consec.
d. 1. c. ec-
clesia A-
rianorū.*

*De consec.
d. 1. c. 18.
eccles. se-
mel, ex
conc. Ni-
cæno 2.*

causas, quas superius nominauimus: si tamen fidem sanctæ Trinitatis tenuerint qui consecrauerunt, alloquin qui sunt extra ecclesiam, consecrare non possunt. Sed sicut in eadem distinctione legitur*, Ecclesiæ vel altaria quæ ambigua sunt de consecratione, consecrentur. Propter hoc etiam, quod aliquam spiritualem virtutem adipiscuntur per consecrationem, in eadem distinctione statutum legitur*, Ligna Ecclesiæ dedicata non debent ad aliud opus iungi, nisi ad aliam ecclesiam, vel igni comburenda, vel ad profectum in Monasterio fratribus: in laicorum autem opera non debent admitti. Et ibidem legitur*, Altaris palla, cathedra, candelabrum, & velum, si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur: cineres quoque eorum in baptisterio inferantur, aut in pariete, aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur.

*De conf.
d. 1. c. ec-
clesia vel
altari.
c. 36. Li-
gna eccl.*

*De conf.
d. 1. c. 30.
altaris
palla.*

Ad quartum dicendum, quod quia consecratio altaris representat sanctitatem Christi, consecratio verò domus sanctitatem totius ecclesiæ: ideo conuenientius recolitur cum sanctitate & solemnitate consecratio Ecclesiæ vel altaris, quam aliorum quæ consecrantur. Propter quod etiam octo diebus solemnitas dedicationis agitur, ad significandam beatam resurrectionem Christi & membrorum ecclesiæ. Nec est opus solius hominis consecratio ecclesiæ & altaris, cum habeat spiritualem virtutem. Vnde de consecratione dist. eadem dicitur*, Solemnitates dedicationum Ecclesiarum per singulos annos solemniter sunt celebrandæ. Quod autem octo diebus encaenia sint celebranda, in lib. Reg. perfecta dedicatione templi, reperies, scilicet 3. Reg. 8.

*De conf.
d. 1. c. so-
lemnitates.*

*De conf.
d. 1. c. 19.
Altaria.*

Ad quintum dicendum, quod sicut legitur de consecratione* dist. prima, Altaria, si non fuerint lapidea, Chrismatis vnctione non consecrentur. Quod quidem competit, & significationi huius sacramenti: tum quia altare significat Christum. Dicitur autem 1. Corint. 10. Petra autem erat Christus: tum
etiam

etiam quia corpus Christi in sepulchro lapideo fuit reconditum. Competit etiam quo ad vsum sacramenti. Lapis enim & solidus est, & de facili potest inueniri vbique: quod non erat necessarium in veteri lege, vbi fiebat in vno loco altare. Quod autem mandatur altare fieri de terra, vel de lapidibus infectis, fuit ad idololatriam remouendam.

Ad sextum dicendum, quod sicut in distinct. eadem dicitur cap. Vasa*, quondam sacerdotes non aureis, sed ligneis calicibus utebantur: Zepherinus autem Papa, patenis vitreis missam celebrari constituit: deinde Urbanus omnia fecit argentea. Postmodum autem statutum est, vt calix Domini cum patena, siue ex auro omnino, siue ex argento fiat, vel saltem stanneus calix habeatur. De ære autem, aut ex aurichalco non fiat: quia hoc vini virtute æruginem parit, pariterq; vomitum prouocat. Nullus autem in ligneo, seu vitreo calice præsumat missam cantare: quia scilicet lignum porosum est, & sanguis consecratus in eo remaneret; vitrum autem fragile est, & posset fractionis periculum imminere: & eadem ratio est de lapide. Et ideo propter reuerentiam sacramenti statutum est, vt ex prædictis materijs calix fiat.

Ad septimum dicendum, quod vbi potuit sine periculo fieri, Ecclesia statuit circa hoc sacramentum id quod expressius representat passionem Christi. Non erat autem tantum periculum circa corpus, quod ponitur in corporali, sicut circa sanguinem, qui continetur in calice. Et ideo licet calix non fiat de petra: corporale tamen fit de panno lineo, quo corpus Christi fuit inuolutum. Vnde in epistola Syluestri Papæ in eadem distinctione legitur*, Consulto omnium statuimus, vt sacrificium altaris non in serico panno aut intincto, quisquam celebrare missam præsumat: sed in panno lineo ab Episcopo consecrato, sicut corpus Christi in sindone linea & munda sepultum fuit. Competit etiam pannus lineus propter sui munditiam, ad significandam

*De conf.
d. 1. c. va
sa: in qui
bus habe
tur hoc
totum.*

*De conf.
d. 1. c. 44.
Cōsulto.*

conscientiæ puritatem: & propter multiplicem laborem, quo talis pannus præparatur, ad significandam Christi passionem.

Ad octauum dicendum, quòd dispensatio sacramentorum pertinet ad ministros ecclesiæ: sed consecratio eorum est ab ipso Deo. Et ideò ministri ecclesiæ non habent aliquid statuere circa formam consecrationis, sed circa vsum Sacramenti, & modum celebrandi. Et ideò si sacerdos verba consecrationis proferat super materia debita, cum intentione consecrandi, absque omnibus prædictis, scilicet domo & altari, calice, & corporali consecratis, & cæteris huiusmodi per ecclesiam institutis: consecrat quidem in rei veritate corpus Christi, peccat tamen grauius, ritum ecclesiæ non seruans.

ARTIC. IV.

Utrum conuenienter ordinentur ea quæ circa hoc sacramentum dicuntur?

507

4. d. 1. q.

1. 2. 5. q.

1. ad 2.

et d. 8. in

expos. li.

et d. 13.

in expos.

li. princ.

et d. 15.

q. 4. a. 3.

q. 1. co. et

1. Tim. 2

de. 1. col.

2. in pr.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd inconuenienter ordinentur ea quæ circa hoc sacramentum dicuntur. Hoc enim sacramentum verbis Christi consecratur, vt Ambrosius dicit in lib. de Sacramento. Non ergo debent aliqua alia in hoc sacramento dici, quam verba Christi.

¶ 2 Præterea, Verba & facta Christi nobis per Euangelium innotescunt. Sed quædam dicuntur circa consecrationem huius sacramenti, quæ in Euangelij non ponuntur: non enim legitur in Euangelio quòd Christus in consecratione huius sacramenti, oculos ad cælum leuauerit. Similiter etiam in Euangelij dicitur, Accipite, & comedite: nec ponitur, omnes: cum in celebratione huius sacramenti dicitur, Eleuatis oculis in cælum. & iterum, Accipite & manducate ex hoc omnes. Inconuenienter ergo huiusmodi verba dicuntur in celebratione huius sacramenti.

¶ 3 Præterea, Omnia sacramenta ordinantur ad salutem fidelium. Sed in celebratione aliorum sa-

cra-